

แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตบางกอกใหญ่ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙

อ้างอิง

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๕๐
๒. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘
๓. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๘

๑. สถานการณ์ทั่วไป

วิกฤตการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ปรากฏขึ้นทั่วโลก อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ สภาวะโลกร้อน และภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย ภัยจากการก่อการร้ายหรือวินาศกรรมในรูปแบบต่างๆ ยังคงมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ภาครัฐ องค์กรในสหประชาชาติ องค์กร/สถาบันในระดับภูมิภาค ระดับประเทศ มหานคร และท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมความพร้อมและรับมือกับสาธารณภัย ซึ่งมีโอกาสจะเกิดขึ้นในอนาคต ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันรณรงค์หาแนวทางในการบริหารจัดการสาธารณภัย เพื่อลดความเสี่ยง ลดความรุนแรง และเพิ่มความเข้มแข็งกับท้องถิ่นให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การบริหาร และการให้บริการในด้านต่างๆ ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาเป็นมหานครอย่างต่อเนื่อง การขยายตัวของเมืองออกไปโดยรอบศูนย์กลางธุรกิจ ทำให้กรุงเทพมหานครมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น จากสถิติข้อมูลจำนวนประชากรของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ กรุงเทพมหานครมีประชากรรวม ๕,๖๙๒,๒๘๔ คน คิดเป็นความหนาแน่นต่อพื้นที่ของประชากรประมาณ ๓,๖๒๘ คน/ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีประชากรแฝงที่ไม่มีชื่ออยู่ตามหลักฐานทะเบียนราษฎรเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และประชากรต่างจังหวัดที่เดินทางมาทำงานแบบลักษณะไป - กลับ อีกจำนวนหนึ่ง จากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการย้ายถิ่นฐานเข้ามาสู่กรุงเทพมหานครเพื่อแสวงหาโอกาสการประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาการเกิดสาธารณภัยต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชน จากข้อมูลสถิติการเกิดสาธารณภัย กองวิชาการและแผนงาน สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ พบว่า กรุงเทพมหานครมีความเสี่ยงภัยที่มีสาเหตุมาจากภัยจากการคมนาคมฯ และการเกิดอัคคีภัย เป็นจำนวนมาก ในขณะที่สาธารณภัยอื่นๆ ถึงแม้จะเกิดขึ้นน้อย แต่สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐจำนวนมาก เช่น ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายรั่วไหล นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังมีความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งอุทกภัย วาตภัย โรคติดต่ออุบัติภัยใหม่ และภัยจากการก่อการร้ายหรือวินาศกรรม ซึ่งส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง ทำให้กรุงเทพมหานครต้องใช้งบประมาณในการระงับและฟื้นฟูเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่ามาตรการป้องกันเหตุการณ์ก่อการร้ายจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลและหน่วยงานด้านความมั่นคงก็ตาม กรุงเทพมหานครก็มีอาจละเลยในการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและรับมือกับสถานการณ์สาธารณภัยดังกล่าวโดยเป็นกำลังสนับสนุนที่สำคัญ

สำนักงานเขตบางกอกใหญ่เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดของกรุงเทพมหานคร จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมและรับมือกับสถานการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของสำนักงานเขตบางกอกใหญ่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับให้สอดคล้องตามสถานการณ์และลักษณะความเสี่ยงภัยในพื้นที่ โดยให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนฯ ตลอดจนมีการซักซ้อมตามแผนฯอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้าง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสนองต่อความต้องการของประชาชน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้การปฏิบัติงานป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างมีระบบ

๒.๒ เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ไว้รองรับสถานการณ์ภัยพิบัติตามลักษณะความเสี่ยงภัยทั้งในช่วงก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว

๒.๓ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการป้องกัน การระงับบรรเทา และการฟื้นฟูบูรณะให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๔ เพื่อให้ฝ่ายต่างๆ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ได้ทราบ และเข้าใจภารกิจ หลักการ ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

๒.๕ เพื่อให้องค์กร เอกชนและประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยมีการประสานงานที่ดี

๓. คำนิยามศัพท์

สาธารณภัย หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆอันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุหรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศและการก่อวินาศกรรมด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง
ผู้อำนวยการ หมายความว่า ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

๔. ขอบเขตการปฏิบัติ

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยแบ่งขอบเขตในการปฏิบัติออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๔.๑ สาธารณภัยซึ่งประกอบด้วย

๔.๑.๑ ภัยธรรมชาติ ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง แผ่นดินไหว โรคระบาดสัตว์และพืช

๔.๑.๒ ภัยจากการกระทำของมนุษย์ ได้แก่ อัคคีภัย สารเคมีและวัตถุอันตราย อุบัติภัยจากการคมนาคมขนส่ง

๔.๒ ภัยด้านความมั่นคง ได้แก่ การก่อวินาศกรรม การชุมนุมประท้วง และการจลาจล

๕. นโยบาย

๕.๑ ให้ถือว่าการรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ประสบภัยเฉพาะหน้าเป็นความเร่งด่วนสูงสุด

๕.๒ จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ครอบคลุมถึงภัยฝ่ายพลเรือนตามสถานการณ์ความเสี่ยงภัยรูปแบบต่างๆ ในพื้นที่ และกำหนดการปฏิบัติทุกขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการ การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย การฟื้นฟูบูรณะ และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งดำเนินการฝึกซ้อมแผนเพื่อให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกโอกาสที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น

๕.๓ ในกรณีเกิดภัย ผู้อำนวยการเขตในฐานะผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตรับผิดชอบของตนด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ แล้วรายงานตามสายการบังคับบัญชาและขอความช่วยเหลือ เมื่อประเมินว่าไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

๕.๔ เผยแพร่ความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนอย่างทั่วถึงเพื่อเตรียมการป้องกัน

๕.๕ การอพยพประชาชนออกจากพื้นที่อันตราย ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นและถ้าเป็นการอพยพในกรณีเกิดภัยฝ่ายพลเรือนด้านความมั่นคง ต้องประสานกับฝ่ายทหารอย่างใกล้ชิดโดยมิให้เกิดผลเสียทางด้านจิตวิทยา

๖. การปฏิบัติ

๖.๑ หลักปฏิบัติ

การเตรียมการป้องกันภัยตั้งแต่ภาวะปกติ โดยเน้นความสำคัญของการเตรียมการ ล่วงหน้าในรูปแบบวิธีการป้องกันเพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากภัย การจัดระบบหน้าที่ความรับผิดชอบ และการอำนวยความสะดวกปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๖.๒ การเตรียมกำลังคน อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้

๖.๒.๑ จัดเตรียมเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้ครบถ้วนทุกหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชักซ้อม ฝึกซ้อมตามแผนฯ อบรมและกำหนดวิธีการปฏิบัติตามหน้าที่และขั้นตอนต่าง ๆ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งต่อปี

๖.๒.๒ จัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตบางกอกใหญ่เพื่อช่วยเหลือทางราชการ

๖.๒.๓ จัดหาผู้เชี่ยวชาญหรือเจ้าหน้าที่ส่วนราชการ หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๖.๒.๔ ประสานการเตรียมการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดเตรียมกำลังคน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และจัดหางบประมาณสนับสนุนตามความเหมาะสมและจำเป็น

๖.๒.๕ สำรวจและจัดทำบัญชี กำลังคน สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๖.๓ การจัดระบบปฏิบัติการ

๖.๓.๑ จัดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ และมีการชักซ้อมตั้งแต่ยามปกติ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติได้ทันที เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น

๖.๓.๒ จัดให้มีการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ระหว่างหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ

๖.๓.๓ กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย รวมทั้งการควบคุมการจราจร และการสัญจรเมื่อเกิดเหตุสาธารณภัย

/- ๖.๓.๔ จัดให้มี...

ตำแหน่งต่อไปนี้เป็นผู้สั่งการตามลำดับ ดังนี้

๑. หัวหน้าฝ่ายปกครอง
๒. หัวหน้าฝ่ายโยธา
๓. หัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
๔. หัวหน้าฝ่ายเทศกิจ

๗.๔ กำหนดจุดตั้งศูนย์บัญชาการ (Command Post) บริเวณที่เหมาะสมใกล้กับบริเวณที่เกิดสาธารณภัย เพื่อให้มีจุดบัญชาการจุดเดียว ปัญหาการให้เกิดเอกภาพ และให้มีบริเวณรวมพล (Supporting Zone) ของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาค ราชการ อาสาสมัครและมูลนิธิต่าง ๆ ที่เข้ามาสนับสนุนพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือเมื่อจำเป็น และได้รับการร้องขอ เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุฉุกเฉินสืบเนื่องในการปฏิบัติงาน

๗.๕ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.ท้องที่ เจ้าหน้าที่เทศกิจเขต อปพร.เขต ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกด้านการจราจร และกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องออกนอกพื้นที่ โดยสารวัตรจราจร สน.พื้นที่เป็นหน่วยหลักเจ้าหน้าที่เทศกิจเขต และอปพร.เขต เป็นหน่วยสนับสนุน

๗.๖ รถของหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ รถอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย รถ อปพร. รถน้ำเขต รมูลนิธิต่าง ๆ ฯลฯ จัดในจุดรวมพล (Supporting Zone) และออกปฏิบัติการสนับสนุนช่วยเหลือเมื่อได้รับการสั่งการจากผู้อำนวยการเขต

๗.๗ การปฏิบัติงานของหน่วยอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย กรณีอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย ไปถึงที่เกิดเหตุก่อน ให้เข้าดำเนินการบรรเทา ระงับสาธารณภัย รวมตลอดทั้งการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจนเมื่อผู้อำนวยการเขตมาถึง จึงให้รายงานตัว และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการเขตดังกล่าว

๗.๘ หน่วยอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยพื้นที่เกิดเหตุ และพื้นที่ใกล้เคียงออกปฏิบัติการ ส่วนหน่วยอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยที่อยู่ห่างไกลให้อยู่ ณ ที่ตั้งรอฟังคำสั่งร้องขอให้เข้าสนับสนุน

การปฏิบัติการกรณีสาธารณภัยรุนแรงเกินขีดความสามารถ

กรณีที่สาธารณภัยลุกลามใหญ่โตเกินกว่ากองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขตบางกอกใหญ่จะควบคุมได้ให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้บัญชาการตำรวจ นครบาล ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แล้วแต่กรณี ร่วมกันอำนาจการระงับและช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(๒) ศูนย์อำนวยการวิทยุแจ้งเหตุข้างเคียง (โดยผ่านศูนย์อ่อนนุช เสาวภา และศูนย์เพชรเกษม) ให้จัดหน่วยเร่งด่วนเขตออกปฏิบัติการสนับสนุนรวมตลอดทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือ และรถน้ำ

(๓) สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สนับสนุนข้อมูลด้านต่าง ๆ อาทิ ข้อมูลเครื่องมือ อุปกรณ์ ข้อมูลแผนที่ เส้นทางคมนาคม สถานพยาบาล แหล่งน้ำ ฯลฯ เพื่อให้ผู้ควบคุม สั่งการตัดสินใจ ประสานงานขอรับการสนับสนุน จากหน่วยงานภายนอก ได้แก่ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ การท่าเรือแห่งประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ ฯลฯ ตามความเหมาะสม

(๔) การปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ดับเพลิง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยเร่งด่วนเขต หน่วยแพทย์กู้ชีวิต หน่วยวิบัติภัย (สำนักการโยธา) อาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย อปพร.มูลนิธิต่าง ๆ ให้เข้าปฏิบัติการตามคำสั่งของผู้อำนวยการเขต ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปลัดกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี